

Rapport fra tilsyn ved Nustadbo statlig mottak 2006

Rapporten er utarbeidet i forhold til krav og retningslinjer gitt i Utlendingsdirektoratets (UDIs) styringsdokumenter for mottaksdrift. Styringsdokumentene omfatter Driftsreglement med tilhørende Kravspesifikasjon, pengereglement og føringsbrev, samt de til enhver tid gjeldende rundskriv, rutinebeskrivelser, skjema og veiledere. Rapporten inngår som en del av UDIs årlige tilsyn med de statlige mottakene.

Et tilsyn er en prosess som består av en helhetlig gjennomgang av driften av mottaket og kontroll av om kravene i styringsdokumentene blir fulgt.

Rapporten omfatter vurderinger av hvorvidt:

- aktiviteter utføres som beskrevet og uttalt
- virksomheten driver sin virksomhet innenfor de rammer som Utlendingsdirektoratet har satt.

Tilsynsprosessen gjennomføres ved gjennomgang av dokumenter og annen innhentet informasjon. Informasjonsinnhenting kan skje med eller uten tilsynsmyndighetens fysiske tilstedeværelse. Informasjonsinnhenting gjennom fysisk tilstedeværelse kan være i form av meldte tilsynsmøter, korttidsmeldte møter/besøk og/eller uanmeldte møter/besøk.

Formålet med tilsynsrapporten er å gi tilbakemelding til driftsoperatør og mottak om Utlendingsdirektoratets vurderinger av driften, samt eventuelle pålegg med frister.

- **Avvik** defineres som mangel på oppfyllelse av myndighetens krav.
- **Merknad** er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men der tilsynsmyndigheten mener det er et forbedringspotensial

1. Oversikt over prosessen

Mottakets arbeid er vurdert ut fra:

- Mottakets årsplan for 2006
- Mottakets årsrapport for 2005
- Mottakets regnskap for 2005
- Mottakets budsjett for 2006
- Egenerklæring 2006
- Skriftlig tilbakemelding fra Meråker kommune
- Løpende kontakt med mottaksleder
- Månedlige refusjonskrav fra mottaket
- Utvalgte stikkprøvekontroller

2. Vurdering av mottakets arbeid innenfor årets føringer

Barn og ungdom

I løpet av det siste året har mottaket også huset enslige asylsøkere, men fortsatt domineres beboersammensetningen på mottaket av familier.

De ansatte på mottaket jobber for at foreldrene skal engasjere seg i barnas fritidsaktiviteter og skolegang. Foreldrene gjøres kjent med at det finnes både rettigheter og plikter forbundet med dette.

Som bidrag til å normalisere foreldrenes holdning til foreldreansvaret, gir kommunen gratis SFO-tilbud til barn i 1-4 klasse. Mottaket betaler semesteravgiften for barn som ønsker å delta i den kommunale kulturskolen.

Mottaksbarna er integrert i vanlige klasse på skolen. Ekstra lærerressurser bidrar til dette, og man unngår dermed egne innføringsklasser.

Informasjonstilbudet for 12-18 åringer foregår som et samarbeid mellom skole og mottak. Mottaket har oversendt en liste over UDIs obligatoriske tema til skolen. Ved hjelp av et skjema krysser skolen av for gjennomgåtte tema, mens mottaket tar hånd om de resterende områdene.

Lengeventende familier med barn får tilbud om å bo i en av de tre eksterne boenhetene mottaket disponerer.

Samarbeidsrådets mandat sikrer at ungdommene til enhver tid er representert i rådet.

Regionkontoret vurderer mottakets arbeid overfor barn- og ungdom som tilfredsstillende, og mottaket oppfyller gjeldende krav for dette området.

Informasjonsarbeid

Nustadbo mottak og Meråker skole har i flere år hatt en samarbeidsavtale som sikrer beboerne et godt informasjonsprogram. Programmet gjennomføres daglig på formiddager (man-fre), noe som sikrer kontinuitet i hverdagsrutinene i tillegg til jevn informasjonstilgang. I praksis vil dette si at mottaksboerne har 10 timer informasjonstilbud per uke, noe som ligger langt over gjennomsnittet på landsbasis.

Lærerne ved skolen har lang erfaring med å gi informasjon til asylsøkere, og regionkontoret opplever at de oppdaterer seg på stadige endringer innenfor dette feltet. Informasjonsutvekslingen mellom mottak og skole er god, og det er utviklet hensiktsmessige rutiner i forhold til gjennomføringen av programmet.

Mottaket oppfyller kravene UDI stiller til informasjonsarbeid.

Psykisk helse

Regionkontoret har registrert over tid at få beboere på mottaket sliter med dene type problematikk. De ansatte fanger raskt opp tendenser og setter inn tiltak for de som måtte behøve det. Kommunen har psykiatrisk sykepleier som beboerne kan konsultere, og sammen med mottaket, og i noen tilfeller regionkontoret, vurderer man tiltak for den det gjelder. Mottaket har ikke hatt noen kandidater som kvalifiserer for opphold på forsterket avdeling.

Som nevnt over disponerer mottaket eksterne boenheter, og beboere som sliter med psykiske problemer har fortrinnsrett til disse sammen med lengeventende familier.

Mottaket jobber for at beboerne skal betrakte sin egen boenhet som sin egen private sfære der man kan oppleve trygghet. Alle beboere og ansatte skal repektere dette. Trygghet er et viktig nøkkelord for å forhindre og begrense psykiske problemer.

Meråker kommune mener at kommunen har et forbedringspotensial i forhold til å fange opp, og gi tilbud til, barn og unge med psykiske problemer.

Mottakene oppfyller kravene UDI stiller til arbeidet relatert til beboernes psykiske helse.

3. Vurdering av mottakets arbeid innenfor øvrige områder

Bosetting

Mottaket har relativt få bosettingssaker, men i følge IMDi jobbes det tett og godt med de sakene som er. Fordi mottaket er lite sikres de bosettingsklare individuell oppfølging under hele prosessen.

Mottaket oppfyller UDIs krav til bosettingsarbeid.

Lokalsamfunnsarbeid

Forholdet mellom mottaket og Meråker som vertskommune har fungert godt i mange år. Dette bekreftes av skriftlig tilbakemelding fra kommunen.

Mottaksleder deltar i jevnlige kontaktmøter sammen med sektorsjef skole/kultur, flyktningkonsulent, barnehagestyrer, undervisningsinspektør, helsesøster, personalleder i kommunen, lensmann og ordfører. Kommunen er ansvarlig for innkalling, saksliste og referatføring.

Kvinnegruppa med deltakelse fra mottaket og kommunen er fortsatt aktiv og tiltaket blir bl.a støttet med midler fra Nord-Trøndelag fylkeskommune. Regionkontoret vurderer kvinnegruppas aktiviteter som et viktig bidrag i kontakten mellom lokalsamfunn og mottak. Dette kan også være et positivt bidrag når det gjelder gjensidig forståelse mellom beboerne på mottaket; man får et lite innblikk i hverandres kulturelle bakgrunn ved hjelp av ulike aktiviteter som gjennomføres i fellesskap.

Av aktivitetstilbudet for øvrig kan nevnes felles fotballtrening sammen med lokale innbyggere. At denne treningen foregår sammen med nordmenn, og ikke bare sammen med andre mottaksbeboere, er positivt.

Det er også god deltakelse i åpen barnehage. Dette medvirker til en viss harmonisering ikke bare i forholdet mellom barna, men også mellom foreldre til barn bosatt i bygda og foreldre til mottaksbarna.

Mottakets lokalsamfunnsarbeid er tilfredsstillende målt opp mot de kravene som gjelder for dette området.

Returarbeid

Mottaket jobber godt med returarbeidet og har gode rutiner for dette. Informasjon om temaet foregår ved hjelp av familiesamtaler der også barna er med. Mottaket har gode erfaringer med å involvere hele familien, ikke bare de voksne. Mottaket sikrer tett oppfølging av deltakerne i programmet og samarbeider godt med IOM. Dette består bl.a i å hjelpe til å skrive søknader og veilede i prosessen med å framskaffe reisedokumenter.

Mottaket oppfyller UDIs krav til returarbeid.

4. Oversikt over avvik, oppfølging og frister

Avvik fra følgende krav:	Oppfølging:	Frist for utbedring:
Mottaket skal gi opplæring og veiledning i bruk av språkassistenter (kravspesifikasjonen 2.4)	Mottaket skal innlevere sine planer for dette arbeidet	01.09.06.

5. Oversikt over merknader og oppfølging av merknadene

Merknader:	Oppfølging:
Årsplanlegging	Mottaket har fortsatt et forbedringspotensial i forhold til utfylling av årsplan. Tiltak og metodevalg bør direkte relateres til punkt i Kravspesifikasjonen.

6. Aktuelle problemstillinger

Mottaket har fulgt opp pålegg gitt i tilsynsrapport for 2005. Dette ble meldt i eget brev fra regionkontoret til driftsoperatør i desember 2005. Dette gjaldt følgende områder: Mottaket sikrer beboerne innflytelse i utforming av informasjonsprogram og bosettingsforberedende program (Kravspesifikasjonen 2.3.3), Mottaket har lagt til rette for løpende arbeid med Aetat (Kravspesifikasjonen 2.5.1), Mottaket gjennomfører et bosettingsforberedende arbeid i henhold til Bosettingsveilederen (Kravspesifikasjonen 3.4.1), Mottaket oppfyller krav til informasjonssikkerhet (Kravspesifikasjonen 2.3.2).

Mottaket har prøvd å initiere samarbeid med lokal Aetat, men på grunn av ressursmangel ved kontoret har dette ikke vært mulig å få til.

Regionkontoret har utført stikkprøvekontroller gjennom året. Dette gjelder informasjonsprogram for voksne og informasjonsprogram for ungdom over 12 år. Innsendt materiale viser ingen avvik fra kravene som er stilt til dette arbeidet.

Samarbeidsrådet har ingen spesielle kommentarer til driften av mottaket.

7. Samlet vurdering

Nustadbo statlig mottak for asylsøkere ivaretar kravene til mottaksarbeid UDI har gitt i de ulike styringsdokumentene for mottak. Spesielt vil vi framheve mottakets betydning i lokalsamfunnet og at dette blir satt pris på av vertskommunen.

Vi ber driftsoperatør og mottaksledelse følge opp gitte pålegg og merknader.